

GLORIOSISSIMAM CIVI
TATEM DI SIQUE IN HOC TEMPORUM CURSU CUM IN-
ter impios peregrinatur ex fide uiuens. siue in illa stabilitate sedis
aeternae quam nunc expectat per patientiam quo ad usq. iustitia conuestatur
in iudicium. deinceps adeptura per excellentiam uictoria ultimam & pace perfecta.
hoc opere ad te instituto et mea promissione debito defendere aduersus eos qui
conditori eius deos suos praeferunt fili carissime marcelline suscepi magnū opus
& arduum. sed dñs adiutor noster est. Nam scio quib. uiribus opus sit ut per sua
deatur superbis quanta sit uirtus humilitatis. quā sit ut omnia terrena ca-
cimina temporali mobilitate nutantia. non humano usurpata fastu sed
diuina gratia donata celsitudo transcendat. Rex enim & conditor ciuitatis
huius de qua loqui institui^{seruam}mus. in scriptura populi sui sententiam diuinae legis
aperuit quā dictum est. dñs superbis resistit. humilib. autē dat gratiam. Hoc uere
quod dñs est. superbe quoq. animae sps inflatus affectat. amatq. sibi in laudib.
dici. Parcere subiectis & de bellare superbos. Unde etiam de terrena ciuitate
quae dominari appetit. et si populi seruiant. ipsa ei dominandi libido dominat.
non est praeter eundem silentio quicquid dicere susceperis huius operis ratio pos-
tulat & facultas datur. Ex hac namq. existunt inimici aduersus quos defenden-

Vat. A. 1. 5.
Pict. C 99
f. 2^a

(2/3)

De adisanyf nov x qd Pnast...

COPYRIGHT

© BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
00120 CITTÀ DEL VATICANO - VATICAN CITY STATE
FAX: +39-06-69884795 - E-MAIL: rights@vatlib.it

Segnatura: ARCH. S. PIETRO ^{c 99} _{in}

79

INCIPIIT LIBER QUARTUS

DECIVITATE DI DICERE EXORSUS PRIUS RESPONDEN
dum putavi eius inimicis. qui terrena gaudia conſectantes rebusque
fugacibus inhiantes quicquid in eis triste miſericordia potius ammonentis di quam punien
tis ſeueritate patiuntur religioni increpitant xpiane quacuna eſt ſalubris et uera
religio. & quo cumſit in eis etiam uulguſ indoctum uelut doctorum auctoritate
in odium nrm grauius irritantur. Exiſtinantibus imperitis ea qua eſuiſ tempo
ribus inſolite acciderint per alia retro tempora accidere non ſolere. Corumque
opinionem etiam hiſ queam falſam eſſe nouerunt ut aduerſum nos luſta mur
mura habere uideantur ſuae ſcientiae diſſimulatione firmantibus. delibris
quos auctores eorum ad cognoscendam praeritorum temporum hiftoriam
memoriae mandauerunt longe aliter eſſe quam putant demonſtrandum fuit.
et ſimul docendum deos falſos quos ut palam colebant ut occulte adhuc colunt eos
eſſe immundiffimos ſpiritus et maligniſſimos ac fallaciſſimos daemones. Uſque
adeo ut aut ueris aut fictis etiam ſuis tamen criminibus delectentur quae ſibi
celebrari per ſua feſta uoluerunt. Ut a perpetrandis damnabilibus factis huma
na reuocari non poſſit Inſirmitas. dum ad haec imitanda uelut diuina praebetur
auctoritas. Haec non ex nra coniectura probauimus ſed par tim ex recenti
memoria quia & ipſi uidimus talia a talibus numinibus exhiberi par tim

De hiſ qui primo uolumin diſputa ſunt

COPYRIGHT

© BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
00120 CITTÀ DEL VATICANO - VATICAN CITY STATE
FAX: +39-06-69884795 - E-MAIL: rights@vatlib.it

Segnatura: ARCH. S. PIETRO C99 49a

Var.
Rad.
S. P. i. c.
C 99

100

INCIPIT LIBER SEPTIMUS.

DILIGENTIUS ME PRAUAS ET UETE RES
 opinionones ueritati pietatis inimicas quas tenebrosis animis
 altius et tenacius diuturnus humani generis error infixit
 euellere atq. exstirpare conantem. et illius gratiae qui hoc uerus dñs
 potest promeo modulo in eius adiutorio cooperantem. Ingenia cele
 riora atq. meliora quibus ad hanc rem superiores libri satis superq.
 sufficiunt patienter & aequanimiter ferre debebunt. et propter
 alios non putare superfluum quod iam sibi sentiunt non necessarium.
 Multum magna res agitur. cum uera et uere scā diuinitas quamuis
 ab ea nobis & iam huic quam nunc gerimus fragilitati necessaria subsi
 dia prebeantur. non tamen ppter mortalis uitę et transitorium
 uaporem sed ppter uitam beatam que non nisi eterna est. querenda
 et colenda predicatur. Hanc diuinitatē uelut sic dixerim deitatem
 nam & hoc uerbo uti iam nr̄s non piget. ut de greco expressius
 transferant quod illi theotēta appellant; hanc uero diuinitatē siue
 deitatem non esse in ea theologia quā ciuilem uocant. quae a marco
 uarrone sedecim uoluminibus explicata est. id est non pueniri ad
 ternae uitę felicitatem talium deorum cultu quales ac uiuitatibus
 qualiterq. colendi instituti sunt. cui nondum psua sit sextus liber

An cū deo iugum ciuili
 possit adhiberi
 An cū deo iugum ciuili
 possit adhiberi
 An cū deo iugum ciuili
 possit adhiberi

Theotēta

non pueniri

ad ternae uitę

COPYRIGHT

© BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
00120 CITTÀ DEL VATICANO - VATICAN CITY STATE
FAX: +39-06-69884795 - E-MAIL: rights@vatlib.it

Segnatura: Arch. S. Pietro c. 99 100a

119
1194
C. 1.
De qstione nālis theologie cū pñis
excellentioris sūe distinctione

INCIPIT LIBER OCTAVUS

NUNC INTENTIORE NOBIS OPUS EST ANIMO MULTO QUAM
erat insuperiorum solutione questionum & explicatione librorū.

De theologia quippe quam naturalem uocant. non cum quibus lib & homi
nibus non enim fabulosa est uel ciuilis. hoc est uel theatra uel urbana
quarum altera iactitat deorum crimina. altera indicat deorū desideria
criminosiora. ac per hoc malignorum potius demonū quam deorū. sed
cum philosophis ē habenda collatio. quorum ipsū nomen si latine inter
pretemur. amorem sapientie proficitur. Porro si sapientia dī ē. per
quem facta sunt omīa sicut diuina auctoritas ueritasq. monstrauit.
uerus philosophus est amator dī. Sed quia res ipsa cui hoc nomen
non est in omnibus qui hoc nomine gloriantur. neque enī continuo ue
re sapientie sunt amatores. quicumq. appellant philosophi. p. fec
to ex omnibus quorum sententias litteris nosse potuimus eligen
di sunt cum quibus non indigne questio ista tractetur. Neque
enim hoc opere omnes omnium philosophorum. uanas opiniones
refutare suscepi. sed eas tantum quę ad theologian pertinent.
quo uerbo greco significari intellegimus de diuinitate rationem
siue sermonem. nec eas omnium sed eorum tantum quicum &
esse diuinitatem & humana curare consentiant. non tamen sus

COPYRIGHT

© BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
00120 CITTÀ DEL VATICANO - VATICAN CITY STATE
FAX: +39-06-69884795 - E-MAIL: rights@vatlib.it

Segnatura: Arch. S. Pietra C. 99 119a

... RENEPTORIS sui maria pedes tetigit maculas cordis &
corporis lacrimis abluit & cunctis spei & penitentie exemplum dedit
Nec enim cor de uno cum mari ut teneam meramur cum illa
missa sunt domino iesu marie magdalene

... quoniam dilexit multum. **Be** **S**oror marthe maria
sedens secus pedes domini audiebat uerbum illius. **M**artha sati
gebat circa frequens ministerium ac mariam sedens **Be** **M**artha
stetit & ait domine non est tibi cur quod soror mea maria reliquit
me solam ministra re. **M**ic ergo illi adiunxit. **M**inistrare

Respondens marthe dominus ait maria optimam partem de
git. **M**artha martha sollicitaris erga plurima. **G**loria
patri & filio & spiritui sancto. **M**artha uocauit
mariam sororem suam silentio dicens magister ad est & uocat te.
Post habito marthe actualis uite labore maria contemplatiue
delectatur. dulce

Actuum in ea quiescent cogitatione. **G**loria
Maria ut iesum ad esse audiuit cito surgit & ad eum ue
nit. **I**n illo loco ubi martha ei occurrit maria. **C**um uenisset ma
ria ubi erat iesus uidens eum cecidit ad pedes &
sicut peccatorum ueniam sic fratri suo obtinuit uitam uidens
gloria patri & filio & spiritui sancto uidens. **I**n illa
maria pedes domini & domus impleta est ex o. **A**cce
pit maria libram ungenti nardipistici preciosi & unxit pedes

COPYRIGHT

© BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
00120 CITTÀ DEL VATICANO - VATICAN CITY STATE
FAX: +39-06-69884795 - E-MAIL: rights@vatlib.it

Segnatura: AGH. S. PIETRO D 167 Ar

caelum. alium mare. alium inferna cohercenda imperii sorte
 obuenerint. eosque cauere ne usurpata alienarū partū
 sollicitudine inter se bellum excitent. Similiter ergo
 asserit quod terrarum curam non habeat. sicut maris
 uel inferni non habet. Et quomodo ipsi excludunt
 quos secuntur potestas. Sequitur illa responsio utrū
 dñm si operis sui cura non praeterit praetereat scien-
 tia. Ergo qui plantauit aurem non audiet. & qui
 finxit oculum. non considerat. Non pr̄terit haec
 uana opinio scōs prophetas. deniq. dauid inducit
 eos loquentes quos superbia inflatos asserit. Quid
 enim tam superbū quācum ipsi sub peccatos sint. alios
 indigne ferant peccatores uiuere. dicentes. usq. quo
 peccatores dñe. usque quo peccatores gloriabuntur.
 Et infra. Et dixerunt n̄ uidebit dñs neq. intellegit dñs
 iacob. Quibus respondit propheta dicens. Intellegite
 nunc insipientes in populo. & stulti aliquando sapite.
 Qui plantauit aurem non audiet. & qui finxit oculum
 non considerat. qui corripit gentes non arguet. qui
 docet hominem scientiā. dñs scit cogitationes hominū
 quō uanae sunt. Quae aqua ecūq. uanae sunt nescit
 & ignorat qd ipse fecit. potest opus suum ignorare
 artifex. homo est & in opere suo latentia dephendit.

COPYRIGHT

© BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
00120 CITTÀ DEL VATICANO - VATICAN CITY STATE
FAX: +39-06-69884795 - E-MAIL: rights@vatlib.it

Segnatura: ARCH. S. Pietro^D 167 132

est corpus. huiusmodi intacta portio sit. Sacerdotes quoque ueteri more sicut in exodo legimus bracas accipiebant. sicut ad moysen dictum est adō. Et facies illis bracas lineas ut tegatur turpitudine pudoris. alumbis usque ad femora erunt. Et habebit ea aaron & filii eius cum intrabunt in tabernaculum testimonii. & cum accedunt sacrificare ad aram scī. & non inducent super se peccatum nemorian tur. Quod nonnulli nrorum seruare adhuc feruntur. Plerique spīali interpretatione. ad cautionem uerecundie & custodiam castitatis dictum arbitrantur. Delectauit mediūtius in partibus demorare uerecundie. quia ad uos loquebar qui aut bonae uis ex uobis recognoscitis. aut damna ignoratis. Quae cum sit omnibus aetatibus personis temporibus locis apta. tamen adulescentes iuuenalesq; annos maxime decet. In omni aut seruandum aetate ut deceat quod agas & conueniat. & quae & sibi ordo uitae tuae. Unde tullius etiam ordinem putat in illo decore seruari oportere. idque positum dicit in formositate ordine ornatu ad actionem apto. Quae difficile aut. Loquendo explicari posse. & ideo satis esse intellegi. Formositatem autem cur posuerit non intellego. quāuis etiam ille uires corporis laudet. Noscere in pulchritudine corporis locum uirtutis non ponimus.

COPYRIGHT

© BIBLIOTECA APOSTOLICA VATICANA
00120 CITTÀ DEL VATICANO - VATICAN CITY STATE
FAX: +39-06-69884795 - E-MAIL: rights@vatlib.it

Segnatura: Arch. S. Pietro ^D 167 _{20n}

est corpus. huiusmodi in tecta portio sit. Sacerdotes quoque ueteri more sicut in exodo legimus bracas accipiebant. sicut ad moysen dictum est adō. Et facies illis bracas lineas ut tegatur turpitudine pudoris. Alumbis usque ad femora erunt. Et habebit ea aaron & filii eius cum intrabunt in tabernaculum testimonii. & cum accedunt sacrificare ad aram sc̄i. & non inducent super se peccatum nemorian-
tur. Quod nonnulli nrorum seruare adhuc feruntur. Plerique sp̄itali interpretatione. ad cautionem uerecundie & custodiam castitatis dictum arbitrantur. Dece-
tauit mediutius in partibus demorare uerecundie. quia ad uos loquebar qui aut bona eius ex uobis recognoscitis. aut damna ignoratis. Quae cum sit omnibus aetatibus personis temporibus locis apta. tamen adulescentes iuue-
nalesq; annos maxime decet. In omni aut seruandum aetate ut deceat quod agas & conueniat. & quadrat sibi or-
do uitae tuae. Unde tullius etiam ordinem putat in illo decore seruari oportere. idque positum dicit in for-
mositate ordine ornatu ad actionem apto. Quae diffi-
cile aut. Loquendo explicari posse. & ideo satis esse in-
tellegi. Formositatem autem cur posuerit non intel-
lego. quauis etiam ille uires corporis laudet. Noscere in pulchritudine corporis locum uirtutis non ponimus.